

واکاوی تهدیدات نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران از پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۴۰۰

علی اصغر بهنام نیا^۱، محسن مرادیان^۲، مسعود محمدی السستی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۰۵

چکیده

حضور نظامیان آمریکا در کشورهایمانند شبه جزیره کره، ژاپن، بحرین، به عنوان ناتو در اروپا و در سواحل چین و روسیه، همگی نشان از راهبرد هژمون شدن آمریکا در جهان دارد. یکی از سیاست‌های آمریکا سیطره در منطقه و محاصره جمهوری اسلامی ایران بوده است. از زمان پیروزی انقلاب اسلامی و تغییرات اساسی در سیاست خارجی ایران، اختلافات جمهوری اسلامی و آمریکا در ابعاد مختلف آغاز شده و در سالیان اخیر با اضافه شدن چالش‌های جدید اوج گرفته است. این تحقیق با هدف تبیین تهدیدات نظامی و غیر نظامی از طریق نفوذ آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران از پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۴۰۰ انجام شد. پژوهش حاضر از نظر نوع روش جزء پژوهش‌های توصیفی، تحلیلی و در آن نه تنها از مطالعات کتابخانه‌ای و متون و محتوای اسنادی استفاده شده است؛ بلکه در مصاحبه با نخبگان و دریافت نظرات آنان نیز بهره گرفته شده است. هدف این مقاله واکاوی تهدیدات نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی بوده نتیجه پژوهش حکایت از آن دارد که آمریکا در آخرین اقدامات تهدید آمیز، به دنبال ایجاد یک شبکه یکپارچه و هم پیمان برای تهدید دسته جمعی علیه جمهوری اسلامی ایران است. همچنین هژمونی آمریکا روندی رو به افول را نشان داده، به نوعی که توطئه‌های آن علیه جمهوری اسلامی ایران در بن‌بست قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: تهدیدات نظامی، عناصر تأثیرگذار در تهدیدات آمریکا، تهدید

۱ - پژوهشگر؛ پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، نویسنده مسئول

۲ - دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه عالی دفاع ملی

۳ - پژوهشگر؛ پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس شهید قاسم سلیمانی

مقدمه

طی برآورد انجام شده در سال ۲۰۱۴ بیش از ۳۵ هزار نظامی آمریکایی در منطقه آسیای جنوب غربی مستقر بوده‌اند و به علت حساسیت‌های سیاسی و نظامی، توزیع دقیق آنها در سطح کشورهای منطقه دقیقاً مشخص نشده است. از مجموع پایگاه‌های نظامی آمریکا، واشنگتن در منطقه غرب آسیا و اطراف ایران بیش از ۷۰ پایگاه نظامی دارد. آمریکا در ترکیه، عراق، کویت، عربستان، بحرین، قطر، امارات متحده عربی، عمان، یمن، فلسطین اشغالی، افغانستان، پاکستان، ترکمنستان، قرقیزستان، ازبکستان و تاجیکستان پایگاه نظامی دارد و یا از پایگاه‌های این کشورها استفاده می‌کند. باتوجه به موقعیت جغرافیایی هر یک از کشورها، تعداد پایگاه‌های نظامی آمریکا در آن، نسبت جمعیت کشور به تعداد نظامیان و فاصله آن با مرزها و موقعیت‌های استراتژیک جمهوری اسلامی ایران، تاکتیک و راهکنش‌های ایالات متحده آمریکا علیه جمهوری اسلامی که همانا، استراتژی تهدید مستمر بازدارنده است، عیان می‌شود. راهبرد آمریکا بر ایجاد هژمونی در جهان بنا نهاده شد. مداخله‌های نظامی آمریکا در کشورهای مختلف به‌منظور ایجاد رژیم‌های اقماری، حکومت‌های دست‌نشانده، دولت‌های نماینده، اپوزیسیون‌های غرب‌گرا، به صورت‌های مستقیم و غیرمستقیم در سراسر جهان قابل‌مشاهده است. مهم‌ترین مداخلات نظامی آمریکا را می‌توان در آسیای جنوب غربی مانند عراق (۲۰۰۳)، افغانستان (بعد از حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱)، سوریه (تا ۲۰۲۳ ادامه دارد)، لبنان، یمن، و مناطقی دیگر مانند لیبی (۲۰۱۱)، کوزوو، بوسنی و هرزگوین، کوبا، سومالی و حضور نظامیان آمریکا در کشوهایی مانند شبه‌جزیره کره، ژاپن، بحرین، به‌عنوان ناتو در اروپا و در سواحل چین و روسیه، همگی نشان از راهبرد هژمون شدن آمریکا در جهان دارد. یکی از سیاست‌های آمریکا سیطره در منطقه و محاصره جمهوری اسلامی ایران بوده است. بعد از وقوع انقلاب اسلامی در ایران و مقابله و مبارزه جدی با راهبرد و سیاست‌ها و اقدامات آمریکا در مورد مسلمانان، جهان اسلام، آسیای جنوب غربی و جمهوری اسلامی ایران، آمریکا از کلیه ابزارهای معمول و مرسوم

برای ارباب و بازگشت جمهوری اسلامی ایران به اردوگاه غرب استفاده کرد، لکن با شکست فعالیت‌های آمریکا، تهدیدات خود را رنگ و بوی نظامی داد. حتی در زمانیکه وجهه عمومی تهدید از شکل نظامی به اشکال سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی تغییر یافت نظامیان آمریکا از این تهدیدها پشتیبانی کرده و با ادعای آنکه همواره گزینه نظامی روی میز است لبه تیز تیغ تهدیدات نظامی خود را نمایان ساخته‌اند.

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی و تغییرات اساسی در سیاست خارجی ایران، اختلافات جمهوری اسلامی و آمریکا در ابعاد مختلف آغاز شده و در سالیان اخیر با اضافه شدن چالش‌های جدید اوج گرفته است. اسناد راهبردی آمریکا مملو از تهدیدات علیه جمهوری اسلامی است. شناخت تهدیدات نظامی آمریکا از سال ۱۳۵۷ تا ۱۴۰۰ همواره مورد علاقه پژوهشگران حوزه تهدید بوده است و واکاوی آن راهگشای شناخت مسیر حرکت آمریکا و تبیین راهبردهای مقابله با این تهدیدات در آینده است. دغدغه اصلی پژوهشگر واکاوی تهدیدات نظامی آمریکا پس از انقلاب اسلامی تا سال ۱۴۰۰ است و مسئله اصلی تهدیدات های نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران بعد از انقلاب اسلامی تا سال ۱۴۰۰ کدامند؟ در این راستا تلاش شده است تا با شناخت ماهیت، علل و چگونگی تهدیدات مستقیم و غیرمستقیم آمریکا، آنها را تبیین و در نتیجه تحلیل آنها تسهیل گردد.

مبانی نظری

پیشینه پژوهش (سابقه پژوهش‌ها و نتایج بدست آمده در داخل و خارج از کشور): فتح ... کلانتری، رضا یداللهی، علیرضا سعادت راد؛ پژوهشی با عنوان نقش عوامل ژئوپلیتیکی نظامی بر راهبرد دفاعی جمهوری اسلامی ایران در مقابل تهدیدات آمریکا و تکفیری‌ها از مبدأ سرزمینی عراق با هدف بررسی نقش عوامل ژئوپلیتیکی نظامی انجام و نتیجه پژوهش ۲۱ عامل ژئوپلیتیکی نظامی در قالب بسترهای قوت زاء، فرصت آفرین، ضعف ساز و تهدید زاء بر راهبرد دفاعی جمهوری اسلامی ایران مؤثر احصاء گردید.

محسن مرادیان، سعید صادقی گوغری؛ پژوهشی با عنوان آینده‌پژوهی تهدیدات نظامی آمریکا علیه ج.ا.ایران با هدف تعیین مهم‌ترین توانمندی‌های نظامی آمریکا در دهه آینده

است که می‌توانند امنیت ملی ج.ا.ا. را تهدید نظامی کنند و نتیجه پژوهش مهم‌ترین تهدیدات و توانایی‌های نظامی آمریکا، برای مقابله با ج.ا.ا. در آینده عبارت‌اند از: فناوری ابرطیفی آمریکا، هواپیماهای جاسوسی بدون خلبان، بهره‌مندی آمریکا از پایگاه‌های نظامی در کشورهای منطقه، هواپیماهای راهبردی، توانمندی ارتش آمریکا در به‌کارگیری سلاح‌های هوشمند، ناوهای هواپیمابر و زیردریایی‌های هسته‌ای، استقرار ناوگان دریایی آمریکا در اقیانوس هند، دریای عمان و خلیج فارس، هواپیماهای شناسایی و رادارهای پرنده، تهاجم نظامی آمریکا علیه کلیه مراکز حساس نظامی و غیرنظامی ج.ا.ا.، موشک‌های کروز و بمب‌های هوشمند احصاء گردید.

محمدجواد رضائی، حسین عساریان، پژوهشی با عنوان بررسی روندها و عوامل تهدیدات نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران با هدف شناخت تهدیدات نظامی متوجه جمهوری اسلامی ایران از سوی آمریکا و نتیجه پژوهش آمریکا در مداخلات کوچک یک‌جانبه‌گرایی و در مداخلات بزرگ ایجاد اجماع جهانی و ملی را دنبال می‌نماید و در صورت کسب برآورد از عدم موفقیت و یا پیروزی سریع اقدام به حمله یا مداخله نظامی نمی‌کند. براین اساس اگر قدرت و توانایی دفاع بازدارنده یا بازدارندگی همه‌جانبه در جمهوری اسلامی ایران در سطح مناسبی قرار داشته باشد و یا گزینه‌های راهبردی متعدد و ظرفیت گسترده‌ای برای پاسخگویی در اختیار داشته باشد سطح تهدیدات نظامی آمریکا کاهش می‌یابد.

تعریف نظری تهدید: هدف از هر نوع تهدید، تأثیرگذاری بر اندیشه، عواطف و اراده و سرانجام به تسلیم کشاندن حریف است؛ بنابراین، نقطه مشترک همه تهدیدات تحمیل اراده به نیروی مقابل است. باید توجه داشت که تفاوت تهدیدات، در به‌کارگیری روش‌ها و ابزارهاست. تهدید می‌تواند با تأکید بر توان فیزیکی (لشکرکشی، اشغال خاکریز و سرزمین، نابودی و کشتن انسان‌ها و ویران نمودن مراکز اقتصادی)، و یا می‌تواند باتکیه بر روش‌های سیاسی، روانی و شیوه‌های غیرخشونت‌آمیز و با به‌کارگیری قدرت نرم، برای تأثیرگذاری بر اراده حریف و نیروی مقابل، انجام شود. (هاشمی، ۱۳۹۰: ۵۳).

تعریف عملیاتی تهدید: آسیب و تهدید، دو وجهه یک پدیده‌اند. یکی وجهه بالقوه و دیگری وجهه بالفعل؛ در شرایط آسیب فرد و جامعه به طور نسبی در آرامش به سر می‌برند. با تغییر ماهیت (دگردیسی) آسیب به تهدید، محیط صبغه و رنگ امنیتی به خود می‌گیرد و بازیگران وادار می‌شوند تا کنش‌ها و واکنش‌هایی را از خود ظاهر ساخته، برحسب ضرورت، مجموعه‌ای از ابزارهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را به کار گیرند. (بهنام نیا و افتخاری، ۱۳۸۶: ۱۱). مفهوم تهدید بسیار ظریف و پیچیده می‌باشد و به همین جهت به موازات تحولات و دگرگونی‌های بشری، این مفهوم نیز دچار تحول و دگرگونی شده است. از منظر پژوهشگر «تهدید وضعیتی انتزاعی است که از شکست آستانه عدم تحمل مخاطبین امنیت شروع شده و با شکل‌گیری آن امنیت (بازدارندگی) خدشه دار می‌شود. به عبارت دیگر تمایز بین ایمنی و امنیت، خط انتزاعی تهدید است.» زمانی که گسل‌های آسیب فعال شود تهدید رنگ می‌گیرد. در خط تعادل جامعه بخشی از تهدید جزء لاینفک اجتماعات است آسیب‌هایی که به تهدید تبدیل می‌شوند و اقدامات کنترلی برای بازگشت آنها صورت نمی‌گیرد، خود از جمله عوامل فرسایش مشروعیت نظام می‌شوند نوع تهدید در کشورهای پیشرفته در حال توسعه و جهان سوم متفاوت است در کشورهای پیشرفته تهدید در فضای امنیتی و یا حداکثر در فضای سیاسی شکل می‌گیرد؛ در حالی که در کشورهای در حال توسعه و جهان سوم تهدیدات در فضای اجتماعی به وجود می‌آید.

عناصر تأثیرگذار در تهدیدات آمریکا: از چالش‌های اساسی در طراحی، تولید و تأمین امنیت موضوع شناخت تهدیدها و عناصر تأثیرگذار در آن است. شناخت تهدیدها و ارکان آن در زمان مناسب، موضوع بسیار مهمی است؛ در طول تاریخ بشر، بین مشرکان و خداپرستان جنگ و ستیز برقرار بوده است. آنان برای حفظ منافع دنیوی، پست و نامشروع مادی خود و سلطه بر آحاد انسانی و ثروت‌های جهان رودرروی خداپرستان که به دنبال هدف آباد کردن دنیا و عقبی بشر در سایه توحید، معنویت، عقلانیت و عدالت هستند قرار می‌گیرند و تعارض منافع و تقابل استراتژی از همین تضاد ذاتی، اصولی و اساسی اعتقادی

آغاز می‌شود. از همین رو، شناخت تهدیدها و ارکان آن و روش‌های دشمنی نیازمند به داشتن بصیرت است.

«هدف پیشرفت است؛ منتها رصدکردن مرحله‌به‌مرحله هم لازم است که این کار نخبگان است. امروز شرایط ما چگونه است، موانع ما چیست نقاط قوت ما کدام است نقاط ضعف ما کدام است، فرصت‌هایمان کدام است تهدیدها چیست چه کار باید بکنیم برای بهره‌مندی از فرصت‌ها و جلوگیری از خطر تهدیدها چگونه برنامه‌ریزی کنیم؛ اینها کارهایی است که باید نخبگان در هر مرحله‌ای انجام دهند؛ هم در برنامه‌ریزی‌ها آن را به کار ببرند و هم مردم را آگاه کنند؛ چون مردم می‌خواهند با چشم‌باز و بابصیرت حرکت کنند، بدانند چه می‌کنند بدانند کجا می‌روند وقتی این‌جور شد مردم با همه وجود وارد میدان‌های دشوار خواهند شد.» (بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۹۱/۰۷/۱۹)

سومین عنصر تأثیرگذار را استقلال‌طلبی، عزت، شجاعت و اتکای به مردم معین کرده و فرمودند: ملت ایران، تجربه شیرین حضور در صحنه و شکستن دژ استکبار در منطقه را در هنگام پیروزی انقلاب اسلامی و نیز ۸ سال حماسه دفاع مقدس به یاد دارد و با تنفر فراوان از سلطه‌گران خارجی، همواره آماده دفاع و فداکاری در راه عزت و سربلندی اسلام و ایران است و مسؤولان نیز موظفند زمینه حضور تعیین کننده ملت را هرچه بیشتر فراهم کنند. چهارمین عنصر تأثیرگذار را خوی استکباری آمریکا اعلام کرده و خاطرنشان کردند: خوی سلطه‌طلبانه آمریکا، ملتی را که از او نمی‌ترسد و فرییش را نمی‌خورد، تحمل نمی‌کند. پنجمین عنصر تأثیرگذار سرپوش‌گذاشتن بر مشکلات داخلی آمریکا را در تهدید آمریکا مهم می‌داند و می‌فرماید: رکود اقتصادی، تأثیر کاملاً منفی ادامه انتفاضه بر سرنوشت رژیم صهیونیستی و نیز دولت آمریکا، و فساد اخلاقی و درونی از جمله معضلاتی است که سردمداران این کشور را وادار کرده افکار عمومی ملت آمریکا را متوجه یک دشمن بیرونی سازند.

معظم‌له، گسترش موج بیداری اسلامی را ششمین عنصر دخیل در تهدیدات آمریکا دانستند و با اشاره به پایداری ملت فلسطین در برابر رژیم تا دندان مسلح صهیونیستی تأکید کردند:

آمریکا به دنبال نابودکردن و خشکاندن سرچشمه اصلی ایجاد بیداری اسلامی در جهان است.

مقام معظم رهبری ولایت هفتمین و هشتمین عنصر مؤثر بر تهدیدات آمریکا را مرعوب شدن برخی از مسئولین و مخالفت آمریکا با اصل اسلام و جمهوری اسلامی می‌داند. معظم له در باره کسانی که برای رفع تهدید، راه‌حل مذاکره را پیشنهاد کرده‌اند می‌فرماید: «مذاکره راه‌حل نیست و هیچ مشکلی را برطرف نمی‌کند و کسانی که در هنگام تهدیدشدن به فکر مذاکره می‌افتند ضعف و ناتوانی خود را آشکار می‌کنند و این کاری بسیار منفی است... آمریکا با اسلام و اصل جمهوری اسلامی مخالف است و صریحاً از مخالفت با نظام حکومتی مبتنی بر دین سخن می‌گوید و اگر حرکتی هم انجام دهد حرکت تاکتیکی و فریبنده است و آیا باتوجه به این واقعیات، مذاکره با آمریکا معنا و مفهومی دارد؟»

مقام معظم رهبری شناخت واقعیتهای موجود در زمینه تهدیدات اخیر آمریکا و گزینش بهترین راه برای ملت، کشور و نظام را وظیفه اصلی مسئولان و نخبگان برشمردند و خاطرنشان کردند: برخی ممکن است هیچ تهدیدی را متوجه نظام ندانند، برخی دیگر نیز این تهدید را تنها متوجه بخشی از نظام می‌پندارند و بعضی هم تهدید را جدی می‌گیرند؛ ولی تسلیم و عذرخواهی را پیشنهاد می‌کنند؛ اما همه اینها غلط است چرا که تهدید دشمن متوجه همه است و تنها راه مقابله با آن نیز افزایش عناصر قدرت نظام است. خواست اصلی آمریکا از تهدید ایران، تضعیف و وابسته کردن کشور است؛ اما موضع ما در برابر تهدیدات آمریکا، پای فشردن بر حق، بکار گرفتن عقل و دوراندیشی و تدبیر و پایداری کامل است و تاریخ و فرهنگ ما، تسلیم در برابر دشمنان را رد می‌کند.

تهدیدات بالقوه نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران: از مهم‌ترین دلیلی که می‌توان برای تهدید نظامی آمریکا علیه ایران برشمرد، ناهماهنگی ایران با سیاست‌ها و منافع منطقه‌ای و (جهانی) آمریکا یا تعارض منافع تعریف شده جمهوری اسلامی ایران و آمریکا در منطقه است. این ناهماهنگی به‌خوبی در «طرح خاورمیانه بزرگ» به چشم

می‌خورد؛ اما دلایل عمده‌ای که آمریکایی‌ها برای حمله نظامی به ایران معرفی می‌کنند، عبارت‌اند از:

ادعای واہی، مبنی بر تلاش ایران برای دستیابی به تسلیحات کشتار جمعی (به‌ویژه جنگ‌افزارهای هسته‌ای)، ادعای رعایت‌نکردن حقوق بشر و اعطای آزادی‌های مدنی به مردم، ادعای حمایت از گروه‌های تروریستی، ادعای دخالت در امور دیگر کشورها (مثال عراق، افغانستان، صلح فلسطین و...)، ادعای ناامن‌سازی کریدورها و آبراه‌های اقتصادی و انرژی در منطقه.

اما دلیل عمده‌ای که می‌تواند باعث بروز حمله نظامی آمریکا گردد، ادعای توسعه تسلیحات کشتار جمعی و لزوم رفع تهدید بر اساس سیاست «اقدام (حمله) پیش‌دستانه» است. (چون آمریکا با همین دلیل هم به عراق حمله کرد). فرهنگ نظامی ارتش آمریکا (که مبتنی بر مفهوم ناپلئونی جنگ و دکترین واینبرگر است)، فقط مایل به انجام جنگ‌هایی است که به طور سریع و مشخص به نتیجه برسد. از این‌رو، ترجیح می‌دهد وارد آن نشود و یا راه‌های دیگر را بیازماید یا اینکه صبر کند تا شرایط مهیا شود. توجه شود که؛ تعداد تلفات انسانی نیز یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تصمیمات و اقدامات نظامی آمریکا است. اگر احتمال داشته باشد که آمریکا بیش از تعداد معقول، و یا حتی اندکی کشته داشته باشد، وارد آن درگیری نخواهد شد. اما الگوی تهاجمی نوین آمریکا که به کمک «انقلاب در امور نظامی» و بهره‌مندی از پیشرفته‌ترین سامانه‌ها و فناوری‌ها میسر گردیده است، این‌گونه محدودیت‌ها را بی‌اثر می‌سازد. اما دغدغه‌ای که معمولاً می‌تواند موجب نگرانی آمریکا شود، احتمال بروز یک جنگ ناهمگون علیه مردم آمریکا یا بر علیه منافع این کشور در سرتاسر جهان است؛ یعنی اگر آمریکائی‌ها احساس کنند که با یک قدرت ناهمگون خلاق و پیش‌بینی‌ناپذیر روبه‌رو هستند، ترجیح می‌دهند وارد درگیری نظامی نشوند. به‌هر تقدیر بر اساس شرایط و دیدگاه‌های صاحب‌نظران امور نظامی، هفت دستورالعمل (رزم‌نامه) نظامی مهم که برای تهدید حمله آمریکا به ایران متصور است:

عملیات (شبکه‌محور) اطلاعاتی پنهان، محاصره نظامی ایران (به‌ویژه از طریق دریا)، انجام حملات دقیق و مؤثر، یورش همه‌جانبه و اشغال، هلی‌برد نیرو به داخل خاک ایران به‌منظور انتقال دستگاه‌های حساس نیروگاه‌ها و مراکز غنی‌سازی اورانیوم و انتقال آنها به همراه تمام مواد رادیواکتیو به خارج از ایران، تهاجم به اهدافی فراتر از مراکز هسته‌ای ایران واتخاذ راهبرد شوک و بهت علیه جمهوری اسلامی ایران. (aftabnews.ir)

تهدیدات نظامی ناهمگون آمریکا: شاخص‌های تهدیدات نظامی می‌تواند شامل: شورش، تجزیه‌طلبی، شرارت‌های منطقه‌ای، کودتا، براندازی، مداخله خارجی و تهدید مستقیم و تهاجم نظامی خارجی به یک کشور که در عرصه روابط بین‌الملل هنوز به‌صورت جنگ‌های منطقه‌ای و محلی مشاهده می‌شود، باشد. تخلفات و تجاوزات به حق حاکمیت کشورها درباره ادعاهای ارضی و مرزی، ماهیگیری و نیز مهاجرت غیرقانونی را می‌توان در این طیف از تهدیدات یاد کرد (میلز، ۱۳۷۸: ۱۲). برای بررسی تهدیدات شبکه‌محور و چگونگی عملیات آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، ابتدا به طور خلاصه ابعاد احتمالی این عملیات در صور مختلف هوایی، دریایی، زمینی بررسی می‌گردد. پیش‌بینی می‌شود، عملیات یادشده در قالب (تهدید به) تهاجم موازی در هر سه سطح راهبردی - عملیاتی و تاکتیکی یا به‌صورت مرحله‌ای انجام شده و در هر مرحله‌ای، اهدافی خاص مورد تهدید (حمله) قرار گیرند که نقاط احتمالی تهدید در هر مرحله مشخص خواهد گردید. (کوچکی، ۱۳۸۲: ۱۲۶)

بعد دریایی تهدیدات نظامی آمریکا: کسب برتری دریایی در منطقه با به‌کارگیری سامانه جنگ‌های الکترونیک، به‌منظور ایجاد اختلال در مدارهای ارتباطی و دستگاه‌های الکترونیکی؛

انهدام واحدهای شناور سطحی و زیرسطحی جمهوری اسلامی ایران، حمله و انهدام پایگاه‌های دریایی، اطلاعاتی و موشکی ج.ا.ا. با استفاده از ناوهای حامل موشک‌های تام هاوک و سپس بمباران سواحل و جزایر، فلج نمودن اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، جلوگیری از انجام صادرات نفت و ورود هرگونه کالایی به مقصد جمهوری اسلامی ایران،

پشتیبانی از عملیات هوایی و زمینی خود و کشورهای هم‌پیمان، انجام احتمالی عملیات آبی‌خاکی و اشغال جزایر و سواحل، قدرت‌نمایی در دریا، تضعیف جمهوری اسلامی ایران و تحت تأثیر قرارداد حکومت‌های منطقه.

آمریکا باتوجه‌به تجارب گذشته و آگاهی از قابلیت‌ها و توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران، از جمله، شناورها و تجهیزات زیرسطحی، توان موشکی، نیروهای غیرکلاسیک مردمی، نیروهای عملیات ویژه و نیز ناوگان غیرنظامی و همچنین آگاهی از روحیه شهادت‌طلبی پرسنل نظامی دریایی جمهوری اسلامی ایران - به احتمال بسیار زیاد - در مرحله اول انجام عملیات مستقیم، به هیچ‌وجه به خلیج فارس وارد نگردیده و عملیات خود را از دریای عمان و دریای عرب انجام خواهد داد و حداکثر تا عرض ۲۶ درجه نیروهای خود را گسترش می‌دهد. (کوچکی، ۱۳۸۲: ۱۲۶)

بعد هوایی تهدیدات نظامی آمریکا: با توجه به پیشینه عملیات نظامی آمریکا در درگیری‌های سه دهه اخیر، تهدیدات آمریکا متکی به تجهیزات مورد استفاده احتمالی هوایی مناسب است که در عملیات علیه ایران استفاده خواهد کرد این تجهیزات به شرح زیر خواهد بود: استقرار اسکادران‌های F۱۱۱ و F۱۱۷ در بحرین، استقرار تعداد قابل توجهی از هواپیماهای B۵۲ و B۲ در پایگاه اینجریلیک ترکیه یا دیه‌گو گارسیا، استقرار اسکادران‌های F۱۶ یا F۱۸ و F۲۲ در پایگاه‌های بحرین و امارات، استقرار اسکادران‌های بالگرد ضد سطحی LAMPS در نوار ساحلی جنوبی خلیج فارس، به کارگیری هواپیماهای جاسوسی و جنگال از انواع مختلف از جمله آواکس، استفاده از ماهواره‌های جاسوسی برای دریافت اطلاعات و کمک به کنترل عملیات و استفاده از موشک‌های کروز به‌ویژه تام هاوک. اولین هدف آمریکا در این عملیات (تهدید)، کسب برتری مطلق هوایی بوده و اهداف بعدی حمله‌های هوایی این کشور به اهداف نظامی، اقتصادی و پشتیبانی خواهد بود (جمالی، ۱۳۸۷: ۱۱۰)

بعد زمینی تهدیدات نظامی آمریکا: تهدید به انجام عملیات مستقیم زمینی آمریکا، فقط به صورت محدود در عملیات آبی‌خاکی احتمالی و اشغال جزایر سه‌گانه یا بخش

کوچکی از نوار ساحلی برای عملیات خاص محتمل است و احتمالاً آمریکا خود را درگیر یک جنگ زمینی با جمهوری اسلامی ایران نخواهد نمود. در صورت انجام عملیات زمینی، حداکثر استعدادی که آمریکا به کار خواهد گرفت. یک تا دو گردان و در نهایت یک تیپ نیروی مخصوص و تفنگدار دریایی خواهد بود. آمریکا از عملیات فرسایشی طولانی مدت در فراسوی مرزهای امن خود پرهیز می کند.

مناطق مورد تهدید از سوی آمریکا : آمریکا در حملات خود مناطق و اهداف مختلفی را مدنظر قرار داده و پیش بینی می شود، این تهدید به صورت هم زمان، به هر سه سطح راهبردی، عملیاتی تاکتیکی و یا به گونه مرحله ای و در هر مرحله اهداف خاصی موردنظر قرار گیرد.

اهداف نظامی مستقر در جنوب کشور : منطقه یکم دریایی بندرعباس ارتش و سپاه، منطقه دوم دریایی بوشهر ارتش و سپاه، منطقه سوم دریایی چابهار، پایگاه نهم شکاری بندرعباس، پایگاه ششم شکاری بوشهر، پایگاه دهم شکاری چابهار، پایگاه بندرمسن سپاه، پایگاه دریایی خارک، پایگاه دریایی بندر امام، پایگاه دریایی خرمشهر، پایگاه هوایی امیدیه، پایگاه هوایی دزفول، جزیره ابوموسی، جزیره تنب بزرگ، جزیره تنب کوچک، جزیره فارسی، جزیره سیری، تأسیسات بندری، بخش نظامی جزیره قشم، تأسیسات بندری سایت بندرعباس، سایت بوشهر، سایت جاسک، سایت چابهار و سایت عسلویه (جمعی از خبرگان دریایی، ۱۳۸۰: ۱۰۴)

اهداف غیرنظامی مستقر در جنوب کشور: کلیه تأسیسات هسته ای، نیروگاه و خطوط انتقال نیرو در بندرعباس، نیروگاه و خطوط انتقال نیرو در بوشهر، فرودگاه های بندرعباس، بوشهر، قشم، سیری، لاوان، پالایشگاه بندرعباس، اسکله ها و بندر شهید رجایی و باهنر بندرعباس و بندر بوشهر، کشتی سازی خلیج فارس، کشتی سازی صدرا، اسکله و تأسیسات جزیره خارک، مراکز مخابراتی اصلی در کناره خلیج فارس و دریای عمان، راه آهن و پل های ارتباطی اصلی بندرعباس، اسکله و تأسیسات بندر امام، فرودگاه آبادان، پالایشگاه آبادان،

کلیه سکوه‌های نفت و پتروشیمی بندر امام، پالایشگاه گاز کنگان، راه‌آهن بندر امام، راه‌آهن خرمشهر و پایانه‌های نفتی بحرگانشهر گناوه. (جمعی از خبرگان دریایی، ۱۳۸۰: ۱۰۵)

اهداف نظامی مستقر در سطح کل کشور: کلیه پایگاه‌های هوایی، پادگان‌های نیروی زمینی، سایت‌های موشکی، سایت‌های پدافند هوایی، زاغه‌های اصلی مهمات، ستادهای ارتش، سپاه و بسیج، ستادهای نیروهای سه‌گانه ارتش و سپاه، کلیه سایت‌های شنود و جمع‌آوری اخبار نظامی در اقصی نقاط کشور. (جمالی، ۱۳۸۷: ۱۱۱)

در یک جمع‌بندی عمومی و کلان تهدیدات نظامی آمریکا را در دو دسته تهدیدات بالقوه مستقیم نظامی (جنگ محدود و کم شدت) به‌منظور پرهیز از یک جنگ بلندمدت و فرسایشی و تهدیدات بالقوه غیرمستقیم (نیابتی و با استفاده از نیروهای ائتلاف) تقسیم‌بندی کرد. این تهدیدات به شرح ذیل تبیین شده است:

تهدیدات بالقوه مستقیم نظامی (جنگ محدود و کم شدت) عبارتند از: حمله

هسته‌ای (شبه هسته‌ای) به جمهوری اسلامی ایران، بمباران مراکز انرژی اتمی ایران، بمباران مراکز حساس و مهم (نظامی، سیاسی، اقتصادی و...) کشور، حمله نظامی و تصرف جزیره‌های ایرانی در خلیج فارس، حمله به پرنده‌ها، شناورها و سکوه‌های نفتی ایران در خلیج فارس، انهدام تأسیسات بندری، فرودگاه‌ها، تأسیسات مخابراتی، تأسیسات اقتصادی و نظامی، خراب‌کاری و جاسوسی نظامی در ایران از طریق گروه‌های تروریستی ایرانی، خراب‌کاری در قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها و توانمندی‌های نظامی جمهوری اسلامی ایران از راه دور، سازمان‌دهی شبکه‌محور و حمایت نظامی از طرح‌های تجزیه طلبانه، ممانعت از تردد شناورهای سایر کشورها به مقصد بندرهای ایران و ممانعت از تردد شناورهای ایران به بندرهای سایر کشورها (از طریق اعمال محدودیت‌های بیمه‌ای، تحریمی و تهدیدی و...)، تصرف شناورهای جمهوری اسلامی در آب‌های آزاد و بین‌المللی و مصادره محموله آنها، بمباران پایگاه‌ها و مقرهای نیروهای طرفدار جمهوری اسلامی ایران در کشورهای همسو، تدوین استراتژی و دکترین نظامی در مواجهه و مقابله با استراتژی‌های جمهوری اسلامی ایران توسط دولتمردان و مراکز مطالعاتی راهبردی آمریکا، اجرای رزمایش‌های مستقل یا

همراه با کشورهای همسو و ائتلافی متناسب با شرایط ژئوپلیتیکی منطقه خلیج فارس و جمهوری اسلامی ایران و ایجاد ائتلاف‌های نظامی شبکه‌محور همسو با آمریکا در مجاورت با مرزها یا نزدیک به مرزهای جمهوری اسلامی ایران.

تهدیدات بالقوه غیرمستقیم نظامی عبارت است از: حمایت از کشورها و گروه‌های تکفیری سلفی مخالف ایران و تحمیل جنگ نیابتی به ایران، حمایت نظامی از گروه‌های معارض با نظام جمهوری اسلامی ایران و تقویت آن‌ها، بزرگ‌نمایی خطر نظامی جمهوری اسلامی ایران برای غرب و تضعیف قدرت نظامی ج.ا.ایران، ایجاد رقابت تسلیحاتی در کشورهای منطقه با بزرگ‌نمایی خطر ایران و فروش تسلیحات و تجهیزات پیشرفته نظامی به کشورهای منطقه، ممانعت از دستیابی ایران به فناوری‌های پیشرفته و متعارف و غیرمتعارف نظامی و تلاش برای مهار نظامی ایران از طریق ایجاد و توسعه حوزه‌های نفوذ نظامی در کشورهای همسایه.

روش شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر نوع روش جزء پژوهش‌های توصیفی نیز قلمداد می‌شود و در آن نه‌تنها از مطالعات کتابخانه‌ای و متون و محتوای اسنادی استفاده شده است؛ بلکه در مصاحبه با نخبگان و دریافت نظرات ایشان نیز بهره گرفته شده است. بررسی زبان (مکتوب یا شفاهی) به‌عنوان ابزار ارتباطات میان‌فردی یا میان گروهی انسان‌ها از راه‌های گوناگون انجام می‌پذیرد که یکی از شایع‌ترین آنها روش تحلیل محتواست. در مجموع می‌توان ادعا نمود که پژوهش حاضر از لحاظ روش تحقیق در زمره تحقیقات توصیفی، تحلیلی دسته‌بندی می‌گردد. همان‌طور که اشاره گردید، روش پژوهش در این پژوهش از نظر ماهیت این پژوهش به این دلیل توصیفی است که محقق با نگاه راهبردی به توصیف و از نظر تحلیلی به تحلیل اسناد و مدارک، ساختار و سازمان، آرایش و استقرار نظامیان خواهد پرداخت. این پژوهش از لحاظ رویکرد در زمره تحقیقات کیفی دسته‌بندی می‌گردد. در این پژوهش برای رویکرد کیفی تحقیق از روش تحلیل محتوای استفاده شده است. برای دستیابی به مدل مفهومی، محقق ابتدا با استفاده از ادبیات نظری و مصاحبه با خبرگان،

مدل مفهومی اولیه را ترسیم گردید. سپس با استفاده از روش پیمایشی (نظرات متخصصان این حوزه) و مصاحبه با ۱۰ نفر از خبره‌های این حوزه (نظامی، امنیتی، انتظامی و اطلاعاتی) در چندین مرحله رفت و برگشت، اصلاحات لازم انجام شد. در فرایند تحقیق، پس از گردآوری داده‌ها، گام بعدی شامل تجزیه و تحلیل داده‌ها است. در این پژوهش از تجزیه و تحلیل، تفسیری، تأویلی یا تفهیمی استفاده گردیده است پیش فرض تحلیل تفسیری آن است که پدیده‌ها و کنش‌های اجتماعی افراد (مکتوبات، سخنان، و عملکرد ایشان یا سازمان‌ها) ماهیتاً معنادار هستند. اساساً تحلیل تفسیری در مقام یکی از روش‌های تحلیل شواهد تجربی درصدد بازگوکردن و نشان‌دادن معنای نهفته در متن یا واقعه درون زمینه است. در تحلیل تفسیری دو عنصر کلیدی وجود دارد: متن یا واقعه مورد مطالعه و زمینه. متن مربوط به پژوهش‌هایی است که مسئله تحقیق آن‌ها از نوع نوشتاری یا گفتاری است؛ مانند تحلیل گفتمان. منظور از واقعه رفتارهای افراد و پدیده‌های اجتماعی. در تحلیل تفسیری به زمینه معنی توجه می‌گردد؛ آن‌گاه متن یا واقعه درون آن زمینه تفهیم می‌شود. در اینجا از واقعیت بیرونی به واقعیت درونی می‌رویم و به اعماق و درون متن و وقایع راه می‌یابیم. این پژوهش با توجه به اسناد و مدارک منتشر شده توسط سازمان‌های نظامی مسئول در دولت آمریکا، مراکز مطالعاتی راهبردی وابسته به این کشور استفاده شده است. از سوی دیگر سخنان و مصاحبه‌های مسئولین نظامی، اطلاعاتی و امنیتی، و سیاسی ایالات متحده مورد استناد قرار گرفته است. رفتار و عملکرد نظامیان و ساختار و آرایش آنها در منطقه نیز به صورت تحلیل محتوا ارزیابی شده و در پژوهش استفاده شده است.

مدل مفهومی تهدید نظامی آمریکا:

تصویر ۱- مدل مفهومی پژوهش بر اساس یافته‌های تحقیق

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

بر اساس تحلیل یافته‌های از بیانات مقام معظم رهبری و نتایج تحلیل اسناد به‌دست‌آمده از مراکز اطلاعاتی، نظامی، امنیتی و سیاسی آمریکا، توطئه‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران را که منجر به تهدید شده، را می‌توان به چهار دسته کلی تقسیم کرد. اگر چه این توطئه‌ها به‌صورت زنجیروار با یکدیگر پیوستگی دارند اما می‌توانند مستقلاً نیز فعال شوند؛ از سوی دیگر باید تأکید کرد که سه دسته اول این توطئه‌ها مصدر بروز و ظهور توطئه‌های دسته چهارم خواهد بود که خود منجر به طراحی و تولید توطئه‌های نظامی خواهد شد. توطئه‌های نظامی نیز منشأ بروز تهدیدات نظامی است که بی‌توجهی به آن باعث اقدامات عملیاتی نظامی می‌گردد.

دسته اول تهدیدات متکی به توطئه علیه اسلام و اعتقادات اسلامی مردم؛ دسته دوم تهدیدات متکی به توطئه علیه انقلاب و نظام اسلامی ایران؛ دسته سوم تهدیدات متکی به توطئه علیه پیشرفت‌های علمی، فنی، نظامی و ژئوپلیتیک در جمهوری اسلامی ایران؛ دسته

چهارم تهدیدات متکی به توطئه‌های نظامی است که خود منشأ بروز تهدیدات و اقدامات نظامی خواهد بود.

نظر نخبگان: اولین گروه از سؤالات بنیادی از نخبگان عبارت بود از اینکه: کدام‌یک از اسناد منتشر شده توسط نهادها و سازمان‌های آمریکایی و سخنرانی مسئولین آنها می‌تواند در شناخت تهدیدات نظامی آمریکا مؤثر باشد؟ از میان فرهیختگان و نخبگان پاسخ‌دهنده به این سؤال، ۷۷٪ آنان معتقد بودند که اسناد منتشر شده توسط نهادها و سازمان‌های ملی، نظامی و امنیتی و توجه به سخنان مسئولین آن می‌تواند تهدیدات نظامی آمریکا را شناسایی نماید.

دومین گروه سؤال از نخبگان و فرهیختگان شناسایی پایه‌های تهدید آمریکا بوده است. از میان پاسخ‌دهندگان به سؤال، ۸۹٪ معتقد بودند که تهدیدات آمریکا در پایه و اصول مشخصی قرار دارد که می‌توان آنها را شناسایی نمود. همگی پاسخگویان اظهار داشته‌اند که پایه‌های تهدید آمریکا بر قدرت نظامی، توان تهاجمی، احتمال موفقیت در عمل، شهرت و عزم به تهدید (در گذشته) استوار است. ۸۵٪ از نخبگان اظهار داشته‌اند که تهدید آمریکا بر فعالیت جاسوسی، نیت تهاجمی و تعارضات ژئواستراتژیک استوار می‌باشد و ۷۱٪ از آنها تهدید آمریکا را بر مبنای ارتباط جغرافیایی با محیط تهدید و استراتژی‌های تقابلی (مستقارن و نامستقارن) می‌دانند. کارشناسان و نخبگان اعلام داشته‌اند، آمریکا به دنبال تهدیداتی است که برای ایشان پیروزی سریع، تلفات کم و بدون فرسایش را محقق کند و از پایه‌های قدرت استفاده می‌کند. از سوی دیگر ممکن است برخی از پایه‌های مورد اشاره اگر در طول زمان افزایش یا ثابت بماند، و ایجاد بی‌حسی در تهدید شوند را به وجود آورده و تهدید شوند نسبت به تهدید خنثی و بی تفاوت بماند.

در سومین گروه سؤال بنیادین از نخبگان خواسته شده است تا شرایط تهدید نظامی آمریکا علیه ایران بعد از انقلاب اسلامی تا سال ۱۴۰۰ را مورد ارزیابی قرار دهند. ۸۱٪ از مسئولین و مدیران نظامی کشور معتقد بودند که تهدید آمریکا دارای ویژگی‌ها و شرایط خاصی صورت گرفته است. همگی آنان معتقد بودند که تهدید آمریکا به صورتی است که برای

تهدید شوند تا القای ترس زیر آستانه جنگ ادامه میابد. ۸۵٪ نخبگان و فرهیختگان معتقدند که اقدامات ادراکی، ذهنی و عینی در تهدید آمریکا صورت می‌پذیرد و ۷۱٪ ایشان اظهار داشته‌اند که تهدید آمریکا به اقدام عملیاتی و جنگ نیز منجر می‌شود و تهدیدات جدید (بر اساس تغییر ژنوم تهدید) در این اقدامات نیز استمرار میابد. تهدید آمریکا بجز چند مورد محدود به اقدام عملیاتی نینجامیده است اما این تهدیدات در طول سال‌های گذشته حالت نه جنگ و نه صلح و برهم زننده تمرکز ذهنی، ادراکی و اعتباری مسئولین جمهوری اسلامی ایران بوده است. کارشناسان معتقدند تهدیدات آمریکا معمولاً ترکیبی از اقدامات ذهنی و عینی به صورت توأمان و به صورت غیرمستقیم و نیابتی شکل گرفته است. زمانی که جمهوری اسلامی ایران از نظر دفاعی، روحی و روانی در شرایط ضعف قرار گرفته است، تهدیدات آمریکا به صورت توازن وحشت شکل گرفته و با اقدامات قوی دفاعی و پشتیبانی‌های همه‌جانبه داخلی در ایران اسلامی، آمریکا در موضع ضعف قرار گرفته و صحنه را ترک کرده است. در چهارمین گروه و محور بنیادی که از نخبگان و فرهیختگان سؤال شد، مربوط به تاکتیک‌های تهدید عملیاتی تهدید و شرایط موفقیت آنها بود. ۶۷٪ از ایشان اظهار داشته‌اند که تاکتیک‌های تهدید و شرایط عملیاتی شدن موفق آنها قابل شناسایی است. در پنجمین گروه سؤال بنیادی از فرهیختگان نشانه‌های قریب‌الوقوع بودن تهدید آمریکا مورد پرسش قرار گرفته بود. تنها ۲۳٪ پاسخ دهندگان با قریب‌الوقوع بودن تهدید موافق بوده‌اند و ۷۷٪ معتقد بودند که تهدید آمریکا نمی‌تواند تهدید قریب‌الوقوعی باشد. ۷۲٪ از نخبگان و فرهیختگان اظهار داشته‌اند که تهدیدات آمریکا نوظهور، خاص و ویژه نیست بعلاوه آنها همراه با وقایع تاریخی و ذهنی تهدید شونده ملازمت ندارد همچنین تهدیدات آمریکا دارای توزیع شده‌گی زمانی، مکانی و با عواقب طولانی‌مدت نیست. ۸۶٪ پاسخ‌گویان اعلام کرده‌اند که تهدید آمریکا عواقب شدید نداشته و ارتباطی با مبداء مکانی بروز تهدید ندارد. در ششمین گروه و محور بنیادین مورد توجه، شناسایی عوامل تام از اعتبار و قدرت تهدید آمریکا بود. همگی فرهیختگان اظهار داشته‌اند که تهدید آمریکا به فهم تهدید توسط تهدید شوند وابسته است. به همین ترتیب ۹۵٪ آنان اعتقاد داشته‌اند که

پذیرش تهدید توسط تهدید شوند و حمایت عمومی تهدید توسط افکار عمومی تهدید کننده، گستره مکانی استقرار نیروهای تهدید کننده می‌تواند قدرت و اعتبار تهدید را افزایش دهد. در پاسخ به سوال اصلی پژوهش، تهدیدات آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران را در گروه‌های زیر میتوان دسته بندی نمود:

تهدید ناشی از اطلاع از موقعیت‌ها و آرایش نظامی سازمان نظامی جمهوری اسلامی ایران؛ تهدید ناشی از اطلاع از موقعیت‌ها و آرایش نظامی سازمان نظامی یعنی تهدید حاصل از داشتن اطلاعاتی دقیق در مورد ترکیب نیروهای نظامی، توانمندی‌های نظامی، پایگاه‌های نظامی، تجهیزات و ساختار سازمانی نظامی در یک کشور است. اطلاع از ترکیب و توزیع نیروهای نظامی شامل تعداد و نوع نیروهای نظامی مانند نیروی زمینی، نیروی دریایی، نیروی هوایی، نیروی نظامی پلیس، نیروهای واکنش سریع و متخصص در عملیات‌های ویژه نظامی و اطلاع از نحوه استقرار و توزیع جغرافیایی این نیروها در سراسر کشور تهدیدی جدی برای بخش نظامی است.

تهدید ناشی از شناسایی زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیرنظامی کشور و قابلیت‌های آسیب‌پذیری آنها؛ شناخت دقیق و دسترسی به اطلاعات ویژه زیرساخت‌های حیاتی نظامی (و غیرنظامی) شامل شبکه‌های انرژی تأمین‌کننده نیازهای نظامی (برق و نفت و گاز)، منابع آب مصرفی واحدهای نظامی، شبکه‌های حمل‌ونقل نظامی و مسیرهای تردد آنها، واحدهای بهداشتی و درمانی و مراکز عملیاتی درمانی نیروهای نظامی از مهم‌ترین موارد تهدیدشونده در زیرساخت‌های حیاتی است.

تهدید ناشی از اطلاع از کاربران، پروژه‌ها و روند پیشرفت تکنولوژی‌های نظامی؛ کاربران، پروژه‌ها و روند پیشرفت تکنولوژی‌های نظامی گستره گسترده‌ای از امور مربوط به استفاده از تکنولوژی در صنایع نظامی است که همواره موردتوجه دشمن بوده و به دلیل آسیب‌پذیربودن آن، تهدیدات دشمن متوجه آن نیز شده است. «کاربران» یا افراد فعال، خلاق، مهندسان و اپراتور، در زمینه تکنولوژی‌های نظامی که در طراحی، توسعه و استفاده از فناوری‌های نظامی دخیل هستند می‌توانند هدف بالقوه دشمن باشند.

تهدید ناشی از خرابکاری در فرآیندها و فناوری‌های پیشران در سازمان‌های نظامی با روش خرابکارانه؛ فرایندها و فناوری‌های پیشران به‌عنوان موتور محرک در سازمان‌های نظامی بشمار می‌روند و دشمن با استفاده از روش‌های متنوع در تلاش خواهد بود تا با تخریب این نوع از فناوری‌های با بهره‌گیری از نفوذ اعم از انسانی، فیزیکی و سایبری سیستم‌های و سامانه‌های نظامی را مورد تهاجم قرار داده و با سرقت اطلاعات حساس، ضمن اجرای عملیات مخرب، فرایندهای اجرایی شبکه را اختلال مواجه سازد. توجه به این نکته ضروری است که این شکل از تهدید می‌تواند ناشی از یک تهدید داخلی بوده و افراد به دلایل داخلی اقدام به این نوع تهدید نمایند.

تهدید ناشی از تحریم‌های گزینش شده بر اساس شناخت تصمیم‌سازان و فناوران و حذف آنان؛ با شناسایی تصمیم‌گیران و فناوران نظامی از طریق بررسی تاریخچه کاری و تجربه فرد در تصمیم‌گیری‌های نظامی که نشانگر توانایی و تجربه او در این زمینه است می‌توان افراد مؤثر را شناسایی نمود. از سوی دیگر افرادی که در گذشته در شرایط پیچیده و فشار زیادی تصمیم‌گیری مشارکت و توانایی انعطاف‌پذیری و اتخاذ تصمیم در شرایط استثنایی را به‌منصه ظهور گذاشته باشند افرادی هستند که در تصمیم‌سازی‌های نظامی مؤثرند.

تهدید ناشی از نفوذ در ساختار و سازمان نظامی کشور، رخنه و بازنگه‌داشتن حفره‌های نفوذ؛ تهدید نفوذ، رخنه و بازنگه‌داشتن حفره‌های نفوذ در ساختار و سازمان نظامی به شناسایی، اصلاح و دسترسی غیرمجاز فرد یا گروه‌های غیرمجاز به اطلاعات یا منابع سازمانی است. حفره‌های نفوذ می‌توانند در هر بخشی از سازمان، از جمله سیستم‌های کامپیوتری، شبکه‌های ارتباطی، فیزیکی، فرایندهای کاری یا حتی افراد و روابط بین افراد وجود داشته باشند.

تهدید ناشی از عملیات ادراکی و شناختی بر تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران نظامی: عملیات ادراکی و شناختی، فرآیندهای ذهنی و شناختی که منشأ اخذ تصمیمات نظامی

است را تحت تأثیر قرار می‌دهند. این فرایندها شامل ادراک، استنباط، تفسیر و فهم درست موقعیت‌ها و شرایط نظامی می‌شود. ادراک با آگاهی متفاوت است. آگاهی به معنای فهم و استنتاج از داده‌های دریافتی است. اما ادراک امتزاج یا ممزوج شده دانش و نهاد انسانی است. در عملیات ادراکی دانش و نهاد انسانی از یکدیگر منفک شده و انسان از فهم و دانش خود تبعیت نمی‌کند.

نتیجه‌گیری

شناخت ژنوم تهدیدها و ارکان آن و روش‌های دشمنی نیازمند به داشتن بصیرت است. ظهور انقلاب اسلامی ایران باعث ایجاد رویکرد و پارادایمی جدید در سطح جهان دوقطبی شد؛ لذا سبب شد تا قطب‌های قدرت بین‌الملل، در جهت حذف و اضمحلال ایران بکوشند. ژنوم تهدید آمریکا نیز متشکل دو مسیر که یکی شامل چهار هسته طراحی، عملیات، کنترل و توزیع است و مسیر دیگر متشکل بر چهار عنصر ایده، نیرو، فرهنگ و ابزار مستقر شده است. تهدیدات نظامی آمریکا را از درون اسناد مکتوب راهبردی، تاکتیکی نظامی، سخن و گفتار نظامیان آمریکایی، ساختار و سازمان نظامی آمریکا، ابزارها و قابلیت نظامی آنها، آرایش منطقه‌ای و اهداف رزمایش و مانورهای نظامی آمریکا و عملکرد مدیریتی نظامی آمریکا در منطقه استخراج می‌شود. آنها با بهانه‌سازی، مستندسازی، معضل و بحث سازی (امنیت سازی)، پشتوانه حقوقی سازی، ائتلاف‌سازی، اقدام به تهدید نظامی می‌کنند. سپس در صورتی که بازدارندگی در هر یک از مراحل مذکور موفق نباشد، و تهدید شونده وادار به تبعیت از درخواست آمریکا نشده و تمکین نکند، آنگاه تهدید نظامی به اقدام عملیاتی منجر و برخورد نظامی صورت خواهد گرفت. پژوهش حاضر که محصولی متکی به فرمایشات امامین انقلاب و برآمده از تحلیل محتوای اسناد راهبردی منابع سیاسی، نظامی، اطلاعاتی و امنیتی آمریکا، مصاحبه عمیق با نخبگان تهدیدشناسی آمریکا و تجربیات نگارنده است، به تهدیدشناسی نظامی آمریکا پرداخته و چهار دسته تهدید را معرفی کرده است. تهدیدات متکی به توطئه علیه اسلام و اعتقادات اسلامی مردم؛ تهدیدات متکی به توطئه علیه انقلاب

و نظام اسلامی ایران؛ تهدیدات متکی به توطئه علیه پیشرفت‌های علمی، فنی، نظامی و ژئوپلیتیک در جمهوری اسلامی ایران؛ تهدیدات متکی به توطئه‌های نظامی است که خود منشأ بروز تهدیدات و اقدامات نظامی خواهد بود که موردتوجه قرار گرفته‌اند. در یک جمع‌بندی از یافته‌ها می‌توان استنتاج نمود که نه تنها تهدیدات آمریکا بلکه هژمونی آمریکا رو به افول است و توطئه‌های آن علیه جمهوری اسلامی ایران با عنایت و توکل به خداوند متعال و توجه ویژه امام عصر (عج) و هدایت‌های داهیانه و مدبرانه امامین انقلاب، در بن‌بست قرار گرفته است. در آخرین اقدامات تهدیدآمیز، آمریکا به دنبال ایجاد یک شبکه یکپارچه و هم‌پیمان برای تهدید دسته‌جمعی علیه جمهوری اسلامی ایران است که وقایع اخیر فی‌مابین جمهوری اسلامی ایران و همسایگان و قدرت‌نمایی محور مقاومت در منطقه، تهدید دسته‌جمعی نیز متوقف شده و ان‌شاءالله از فرصت‌های درون آن بهره‌مند خواهیم شد.

پیشنهاد

نگاشت نهادی «بازدارندگی فعال» برای هر یک از تهدیدات شناخته شده صورت پذیرد و احکام مرتبط برای هر یک از نهادها تبیین و از طریق مراجع ذیصلاح ابلاغ گردد و سناریوهای مواجهه در هر یک از تهدیدات طراحی و برای آماده سازی «بازدارندگی فعال» به سازمان‌های مسئول ارائه شود.

منابع

- افتخاری، اصغر، (۱۳۸۱). مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیت ملی، (گردآوری)، تهران پژوهشکده مطالعات راهبردی
- بوزان، باری، (۱۳۸۷). مردم دولت‌ها و هراس، مترجم، پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران.
- بهنام‌نیا، علی‌اصغر، افتخاری، اصغر، (۱۳۸۶). سیکل حیات تهدید، ماهنامه نگرش راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی شماره ۷۷-۷۸
- گلشن پژوه، محمودرضا، (۱۳۸۷). جامعه اطلاعاتی ایالات متحده آمریکا، ساختار، وظایف و چالش‌ها، نشر دانشکده و پژوهشکده اطلاعات و امنیت، تابستان ۱۳۸۷.
- متقی، ابراهیم، (۱۳۷۹). تأثیر تحریم‌های اقتصادی آمریکا بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، مجله علوم سیاسی، شماره ۹
- مرادیان، محسن، صادقی گوغری، سعید، (۱۳۹۲). آینده پژوهی تهدیدات نظامی آمریکا علیه ج.ا.ایران، فصلنامه علمی- پژوهشی «امنیت پژوهی»، سال دوازدهم، شماره ۴۳، پاییز ۱۳۹۲ صص ۱۴۶-۱۷۰
- مینایی، حسین، هادی‌نژاد، فرهاد، (۱۳۹۷). روندپژوهی تهدیدهای آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، آینده پژوهی دفاعی، سال سوم، شماره ۸، بهار ۱۳۹۷ ص ۷ تا ۲۸
- هاشمی سید حمید، (۱۳۹۰). جنگ نرم در دنیای معاصر، تهران، دفتر مطالعات فرهنگی و برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
- منابع لاتین

Blechman, Barry and Tamara Cofman Wittes, "Defining Moment: The Threat and Use of Force in American Foreign Policy", Political Science Quarterly, Vol. ۱۱۴, No. ۱, spring ۱۹۹۹.

GANJI, BABAK, • NEW YORK, ۲۰۰۶

Joun D.Negro Ponte: The ۲۰۰۶ Annual Report of the US. Intelligence Community, February ۲۰۰۷

Oxford Advanced Learner's Dictionary (۲۰۰۵), ۷th edition: London, Oxford Press; Threat.

Watson, Cynthia A. , Military Education: A Reference Handbook
(Contemporary Military, Strategic, and Security Issues), PRAEGER
SECURITY INTERNATIONAL Westport, Connecticut London, ۲۰۰۷

وبسایت‌ها و وبلاگ‌ها

<http://legallovers.blogfa.com/post/۲۶۳>

<http://www.af.mil/News/Article-Display/Article/۱۱۲۹۰۴۷/key-resolve-reaffirms-strategic-us-south-korea-alliance/>

